

ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ МОДЕЛІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

ORGANIZATION OF THE SYSTEM OF SOCIAL INSURANCE AND SOCIAL SECURITY IN THE AMERICAN ECONOMIC MODEL: REALITIES AND PROSPECTS FOR UKRAINE

У статті досліджено американський досвід організації системи соціального страхування та забезпечення. Розглянуто ключові аспекти організації функціонування системи пенсійного забезпечення США, специфічні ознаки різних пенсійних систем, проаналізовано рівні пенсійного забезпечення. Вивчено вплив американської системи соціального страхування від безробіття та програм соціального спрямування на позитивну динаміку скорочення рівня безробіття у США. Проаналізовано ефективність соціальних виплат залежно від структурних особливостей регіонів, економічних потреб населення та наявних ресурсів. Досліджено сучасний стан соціального забезпечення в Україні. Розглянуто соціальні та економічні проблеми зростання рівня безробіття в Україні. Проаналізовано особливості використання інструментарію державної соціальної політики в умовах ринкової системи. Розглянуто питання реалізації соціальних функцій держави для уникнення зростання соціальної напруженості. Вивчено можливості впровадження ефективної системи пенсійного забезпечення в Україні. Розглянуто можливості адаптації та втілення у вітчизняній законотвірчій практиці підходів, принципів та програм розвитку з можливими практичними ідеями для реалізації.

Ключові слова: система соціального страхування та забезпечення, програми соціального спрямування, рівні та системи пенсійного забезпечення, безробіття, економічні потреби населення, ресурси, соціальна напруженість.

В статье исследован американский опыт организации системы социального страхо-

вания и обеспечения. Рассмотрены ключевые аспекты организации функционирования системы пенсионного обеспечения США, специфические признаки различных пенсионных систем, проанализированы уровни пенсионного обеспечения. Изучено влияние американской системы социального страхования от безработицы и программ социальной направленности на положительную динамику сокращения уровня безработицы в США. Проанализирована эффективность социальных выплат в зависимости от структурных особенностей регионов, экономических потребностей населения и имеющихся ресурсов. Исследовано современное состояние социального обеспечения в Украине. Рассмотрены социальные и экономические проблемы роста уровня безработицы в Украине. Проанализированы особенности использования инструментария государственной социальной политики в условиях рыночной системы. Рассмотрены вопросы реализации социальных функций государства во избежание роста социальной напряженности. Изучены возможности внедрения эффективной системы пенсионного обеспечения в Украине. Рассмотрены возможности адаптации и внедрения в отечественной законотворческой практике подходов, принципов и программ развития с возможными практическими идеями для реализации.

Ключевые слова: система социального страхования и обеспечения, программы социальной направленности, уровни и системы пенсионного обеспечения, безработица, экономические потребности населения, ресурсы, социальная напряженность.

УДК 364-2:331.5

Бойчук Н.Я.

старший викладач кафедри економіки і підприємництва Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Солосіч О.С.

студент Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

It is expedient and necessary to use an effective foreign experience to implement social policy in Ukrainian practice as a way of resolving problems of the social security system, a use of existing tools, an analysis of existing structural problems of development and possible directions of their solution. There has been conducted a research on the American experience in organizing the social insurance and security system in this article. Furthermore, the programs and systems of social insurance against unemployment are considered there and the effectiveness of social payments is also analyzed, which depend on the structural features of the regions, economic needs of the population and resources' availability. The article cover the analyses of the key aspects of organizing the US pension system, the specific features of different pension systems, the levels of pensions, the influence of the American system of social insurance against unemployment and programs of social orientation on the positive dynamics of the U.S. unemployment reduction. This paper considers the advantages of American experience in the functioning of social programs for achieving important social goals and stimulating entrepreneurship as well as the approaches to the unemployment insurance system and the characteristics of unemployment benefits, which depend on the specifics of the country's particular region. This article also analyses the present state of social security in Ukraine and the peculiarities of using the instruments of state social policy in the conditions of a market system. Moreover, it considers different issues such as the social and economic problems of rising unemployment in Ukraine, the possibilities of introducing a pension system in Ukraine in order to ensure a guaranteed amount of social benefits and increase individual welfare. The questions of realizing social functions of the state are considered too to avoid the growth of social tension as well as the possibilities of adaptation and implementation in the domestic law-making practice of approaches, principles and programs of development with possible practical ideas for realization.

Key words: social insurance and social security system, social orientation programs, levels and systems of pensions, unemployment, economic needs of the population, resources, social tension.

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку глобальної економічної системи характеризуються посиленням ролі інноваційних процесів, які формують базу цього розвитку, та значним впливом політичних факторів, що визначають

можливості та ефективність реалізації сукупного потенціалу національної економіки. Однак для країн, яким притаманні низький рівень розвитку базових суспільно-правових інститутів та загальна слабкість внутрішнього інституційного поля разом

з наявністю структурних диспропорцій галузевого та регіонального розвитку, більшого значення набувають проблеми внутрішнього характеру. Окрім того, додаткової уваги потребують питання реалізації соціальних функцій держави в контексті зниження негативного впливу кризових явищ на добробут населення та уникнення зростання соціальної напруженості.

Вітчизняна система соціального забезпечення заснована на парадоксальному поєднанні радянських підходів до організації таких відносин та законодавчо закріплених ринкових принципів функціонування економічної системи. Ці суперечності породжують дисфункціональність держави щодо вирішення низки соціальних проблем. Відповідно до показників, представлених Державною службою статистики, на 2018 рік в Україні зареєстровано близько 1,5786 млн. безробітного населення [1]. Величина цього показника не лише свідчить про значне фінансове навантаження на систему соціального страхування, але й є індикатором неефективності наявних регуляторних механізмів у сфері зайнятості, що виражається в повній відсутності комплексного розуміння та системного підходу до організації системи надання грошових виплат по безробіттю, а також створенні відповідних державних програм, які перш за все повинні мати на меті не лише тимчасову фінансову підтримку безробітних, але й забезпечення поступової інтеграції такої категорії населення в економічний простір. Не менш складною є ситуація з вітчизняною системою пенсійного страхування. Прогнозований дефіцит бюджету Пенсійного фонду у 2019 році передбачається на рівні 167012,9 млн. грн. [2]. Окрім того, ухвалена пенсійна реформа викликала безліч питань, пов'язаних з налагодженням механізму її реалізації та можливими соціальними наслідками вжиття таких заходів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Розгляд окремих питань організації системи соціального забезпечення та захисту населення, використання наявного інструментарію, аналізу наявних структурних проблем розвитку та можливих напрямів їх вирішення набув великого поширення та теоретичного осмислення в роботах вітчизняних вчених. Велику науково-практичну цінність мають роботи таких вчених, як А. Арістова, С. Бандур, В. Дем'янишин, Н. Гриненко, О. Лібанова, Ю. Краснов, В. Тропіна, С. Злупко, С. Пирожков, І. Папієва, Н. Шаманська.

Однак, попри високий рівень теоретичної розробки цих напрямів, більш ґрунтовного та комплексного розгляду потребують питання вивчення іноземного досвіду організації систем соціального страхування та забезпечення, їх можливої інтеграції у вітчизняне економічне середовище.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження американського досвіду організації сис-

теми соціального забезпечення, аналіз особливостей використання інструментарію державної соціальної політики в умовах ринкової системи, можливостей їх адаптації та втілення у вітчизняній законотворчій практиці.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Однією з ключових особливостей системи соціального страхування та забезпечення США є відсутність чітко сформованих на загальнодержавному рівні кількісних норм та правил застосування окремих інструментів, що обумовлене особливостями адміністративно-територіального устрою. Кожен штат формує свої обсяги виплат, соціальної допомоги, умов їх надання відповідно до конкретних економічних умов штату, базуючись на принципах, визначених у національному законодавстві.

Для початку пропонуємо розглянути ключові аспекти організації функціонування системи пенсійного забезпечення США. Традиційно залежно від специфіки тієї чи іншої пенсійної системи її поділяють на декілька рівнів: до першого рівня відносять звичну для України систему фінансування пенсійних виплат за рахунок відрахувань, які здійснює нині населення, яке активно працює; другий рівень втілюється у системі обов'язкових пенсійних внесків; третій рівень представлений системою, за якою громадяни на добровільній основі відкривають індивідуальні пенсійні рахунки (Individual Retirement Account, IRA), до яких здійснюють періодичні грошові внески відповідно до укладеного договору. Згадані вище недержавні пенсійні фонди провадять активну інвестиційну діяльність як потужні інституціональні інвестори, забезпечуючи достатній рівень доходності грошових вкладень, мінімізуючи пов'язані з цим ризики. Американська система включає перший та третій рівні, тобто паралельно гарантованим державою виплатам громадяни активно відкривають власні пенсійні рахунки в приватних фінансових установах.

Кожен громадянин США може самостійно вирішувати, коли йому виходити на пенсію з урахуванням таких установлених трьох категорій пенсійного віку: 62 роки (ранній пенсійний вік), 65-67 років (нормальний пенсійний вік), 70 років (пізній пенсійний вік). Під час виходу на пенсію не в 62, а в 65 років пенсія збільшується на чверть (у США, як і в більшості країн Заходу, розмір пенсії коливається від 50% до 80% передпенсійного доходу). Пенсіонери мають право працювати й після виходу на пенсію [3, с. 59].

Проведення такої системи пенсійного забезпечення в Україні буде мати вкрай позитивний ефект. По-перше, це дасть змогу органічно поєднати звичну для українців солідарну пенсійну систему з практикою добровільних недержавних пенсійних фондів, а по-друге, це дасть можливість уникати відсутності розуміння механізму функціонування системи пенсійного забезпечення на

побутовому рівні. Отже, держава зможе стимулювати індивідуальну ініціативу щодо забезпечення власного добробуту, паралельно зберігаючи гарантований обсяг соціальних виплат.

Іншим важливим компонентом системи соціального страхування будь-якої країни є страхування на випадок безробіття, якою не передбачено певного уніфікованого національного підходу до реалізації державою цієї функції. Кожен штат має свою окремо розроблену систему з надання соціальної допомоги безробітним, відповідні програми та консультативні установи з питань пошуку роботи.

Однак існує декілька загальних особливостей, на яких будується система соціального страхування окремого штату з подальшим визначенням її специфічних умов та вимог. Так, кожен житель США незалежно від територіальної приналежності володіє індивідуальною картою соціального страхування, що має свій унікальний номер, який дає змогу відслідковувати повноту сплати податків, отримання певних соціальних виплат тощо. Загальними вимогами щодо надання соціальних виплат по безробіттю, які є характерними для всієї системи, є, по-перше, необхідність відпрацювання певного терміну на території США, що варіюється відповідно до штату, а по-друге, наведення причини безробітного статусу особи (допомога надається особам, звільненим з вини роботодавця, тобто внаслідок ліквідації або реорганізації підприємства, водночас відмовляється у допомозі особам, звільненим за власним бажанням або з особистої вини).

Кожен штат встановлює власні обмеження щодо отримання грошових виплат по безробіттю. Наприклад, у штаті Массачусетс позбавляються права отримувати виплати по безробіттю особи, єдиним джерелом працевлаштування яких є такі сфери діяльності або посади [4]:

- працевлаштування в неприбуткових або релігійних організаціях;
- стажування в програмах неприбуткових організацій та публічних установах;
- робота ріелтором або страховим агентом, єдиним джерелом оплати яких є комісійні винагороди;
- незалежне консультування;
- стажування в освітніх програмах, що передбачають навчання та працевлаштування;
- виборна посадова особа;
- урядовий консультант або радник;
- робота у законодавчих або судових органах влади.

Також іноді федеральні органи влади мають право змінювати строки виплат відповідної допомоги понад встановлені терміни. Держава підтримує створення на місцевому рівні програм допомоги безробітним щодо пошуку роботи та надання медичних послуг. Щодо способу наповнення відповідних державних фондів, то в абсолютній біль-

шості штатів цей фонд формується за рахунок внесків роботодавців. При цьому ставка податку, який сплачує роботодавець, є диференційованою, адже залежить від низки факторів, серед яких слід назвати ступінь економічного розвитку штату, приналежність підприємства до певної галузі, рівень плинності кадрів на окремому підприємстві.

Максимальний обсяг виплат з безробіття залежно від штату може різнитися у декілька разів. Так, найнижчий рівень страхових виплат, якщо порівнювати максимальні обсяги тижневої допомоги, мають штат Міссісіпі (235 дол. США/тиждень) та неінкорпорована територія США, а саме Пуерто-Ріко (42 або 133 дол. США/тиждень), найвищий рівень страхових виплат спостерігається у штатах Вашингтон (681 дол. США/тиждень) та Міннесота (683 дол. США/тиждень) [5].

Застосування таких підходів до системи страхування на випадок безробіття є вкрай важливим, адже децентралізація функцій з формування виплат по безробіттю дає змогу підвищити правильність їх нарахування залежно від особливостей окремого регіону країни, що проявляється в економічному, демографічному та інших факторах.

Ефективність наявної у США системи соціального страхування від безробіття та відповідних програм підтверджує тривала позитивна динаміка скорочення рівня безробіття в країні за останні 17 років (рис. 1). Додаткового ефекту надав прихід до влади Дональда Трампа, чия активна політика щодо захисту національних інтересів США та посилення протекціоністських заходів привела до того, що за час його каденції рівень безробіття впав до рекордного з 1969 року рівня у 3,7% [6].

На рівень безробіття в Україні впливають соціальна та економічна криза, спад виробництва, бюрократичні перепони, зростання економічної нестабільності. На неефективність системи соціального забезпечення значний вплив має тінізація економіки, завдяки якій створюються умови, за яких отримувати соціальні виплати по безробіттю вигідніше, ніж працювати. Задля забезпечення подальшого працевлаштування та інтеграції особистості в економічне середовище в Америці створені численні державні програми з відповідною орієнтацією. Лише невелика кількість таких програм має загальнонаціональний характер, їх більшість створюється та реалізовується владою в межах окремого штату. Для прикладу розглянемо штат Каліфорнія, базою для здійснення соціальних програм у якому є так званий Велфер (Welfare), котрий є сукупністю соціальних програм допомоги мало-забезпеченим верствам населення, найбільшими з яких є «MediCal», «CalFresh» та «CalWorks». «MediCal» є втіленням загальнонаціональної програми «Medicaid», що передбачає надання медичної допомоги малозабезпеченим верствам населення, особам, що мають дохід нижче встановленої

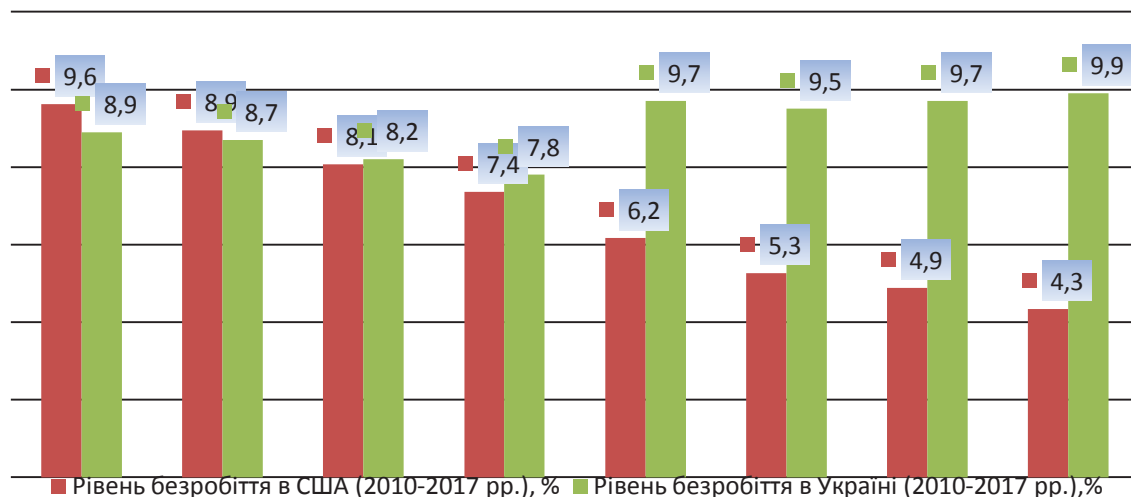

Рис. 1. Показники рівня безробіття США та України (2010-2017 рр.)

Джерело: [1; 6]

межі бідності. «CalFresh» – соціальна програмка у рамках Додаткової програми допомоги у харчуванні (Supplemental Nutrition Assistance Program, SNAP), яка надається у вигляді електронних «талонів», котрі можна використати у більшості торговельних мереж.

Не менш важливою є програма «CalWorks», що залишається однією з основних програм допомоги з питань працевлаштування малозабезпеченим сім'ям, яка реалізується на місцевому рівні. Ця програма поширюється на сім'ї з неповнолітніми дітьми, чий загальний дохід та вартість майна, що перебуває у їх власності, не перевищує встановлений владою штату мінімум. Головною умовою участі у цій програмі є участь у програмі GAIN (Greater Avenues for Independence), в рамках якої здійснюється підтримка щодо працевлаштування особи, пристосування на отриманій роботі та формування навичок для пошуку майбутньої вище оплачуваної посади; кінцевою метою є набуття людиною фінансової незалежності. Програма включає проведення семінарів, курсів з питань працевлаштування, підвищення кваліфікаційного рівня та набуття досвіду роботи в певній сфері. Учасникам програми надаються допомога у догляді за дитиною, консультації з питань запобігання домашньому насильству тощо. Програма передбачає влаштування безробітних за вакансіями місцевих підприємств, що, з одного боку, працевлаштовує учасників програми, а з іншого боку, забезпечує підприємства кваліфікованими кадрами.

Слід визнати також існування низки недоліків каліфорнійської програми Велфер, зокрема наявність широкого поля для зловживань. Привабливі умови надання пільг, передбачених цією програмою, дають змогу деяким сім'ям за рахунок народження великої кількості дітей відмовитися від працевлаштування та іншої економічної активності.

Проте досвід Америки у цьому напрямі є практичним прикладом створення комплексної та ефективної програми з працевлаштування як безробітних, так і категорії людей, котрі зневірились у можливості мати роботу. Держава в цьому разі не лише забезпечує працевлаштуванням, але й проходить весь шлях людини від простої можливості працювати до стану фінансової незалежності, надаючи ті навички, котрі є базовими для нормального існування в соціумі.

Окремо слід розглянути досвід США в системі соціального забезпечення громадян, яка втілюється переважно за рахунок державних програм соціальної допомоги. Однією з таких програм є відома у штаті Нью-Йорк Програма підтримки житлового кредитування (Supportive Housing Loan Program, SHLP). SHLP передбачає надання довгострокових позик некомерційним благодійним організаціям, що займаються розробленням соціального житла. Проекти, розроблені за фінансування SHLP, забезпечують передачу в оренду житлових приміщень за доступними цінами, при цьому 60% з них мають бути використані безпритульними або людьми з обмеженими можливостями, інші 40% можуть бути передані в оренду особам, що мають дохід нижчий за 60% від середнього [7].

Одним з важливих елементів соціальної допомоги, пов'язаних зі зменшенням податкового тягара на малозабезпечені верстви населення, є податковий кредит на зароблений дохід (Earned Income Tax Credit, EITC), тобто програма надання податкового кредиту на зароблений дохід, що нараховується сім'ям з низьким рівнем доходу. При цьому якщо сім'я повністю відповідає законодавчим вимогам щодо надання податкового кредиту, а сам податковий кредит перевищує обсяг необхідних податкових відрахувань з доходу сім'ї, то різниця оплачується державою. Розмір податкового

кредиту коливається залежно від обсягу доходів сім'ї та кількості її членів. Граничний розмір доходу, за якого є можливим надання податкового кредиту залежно від складу сім'ї, наведено в табл. 1.

Схожі програми діють в інших розвинутих країнах, таких як Нідерланди, Британія, Данія, Канада, Франція.

Відповідні приклади є показовими для України, адже в них реалізовано не кількісний підхід до нарахування допомоги, а орієнтацію на якісний результат. Будь-яка допомога повинна сприяти позитивним зрушенням в економіці: від зниження рівня безробіття та сприяння адаптації таких людей у соціумі до виховання платників податків, котрі мають усвідомлювати їх об'єктивну потребу та соціальну роль.

На нашу думку, застосування описаних підходів до організації системи соціального страхування та забезпечення США має потужний потенціал щодо реалізації у вітчизняній соціальній сфері. Особливої уваги потребує досвід організації ефективної децентралізованої системи соціального страхування, яка, з одного боку забезпечує оптимальний розподіл повноважень між органами влади місцевого та загальнодержавного рівня, а з іншого боку, частково побудована на різноманітних соціальних програмах із захисту населення, що дають змогу не лише матеріально підтримувати малозабезпечені верстви населення, але й стимулювати їх соціальну активність. Більш того, згаданий високий рівень децентралізації дає змогу посилити адаптивні можливості системи, її якісну узгодженість з економічними, соціальними, екологічними та культурними особливостями регіону. Втілення описаних підходів у вітчизняній законотворчій практиці дасть змогу збагатити інструментарій наявної соціальної політики держави, забезпечивши поступове зниження рівня безробіття, ефективнішу інтеграцію малозабезпечених та соціально незахищених верств населення у вітчизняний економічний простір, загалом сприятиме пожвавленню індивідуальної економічної активності та формуванню економічно свідомого населення.

Висновки з проведеного дослідження. У процесі дослідження проаналізовано досвід США в системі соціального страхування та соціального забезпечення. Базуючись на вищевикладеному, можемо зробити висновок, що американський досвід має низку методів, принципів та

програм розвитку, котрі несуть практичні ідеї для реалізації в українській практиці соціальної політики. Модель американської системи пенсійного забезпечення поєднує в собі як елементи української відповідної системи, так і прогресивні складові, котрі характерні для інноваційних економік з розвинутим фінансовим ринком. Таке поєднання дасть змогу еволюційним шляхом відійти від наявних елементів постсоціалістичної спадщини в структурі українського державного механізму до сучасної ринкової системи. Щодо системи соціального страхування від безробіття, то досвід США доводить, що децентралізація повноважень у цій сфері дає змогу ефективно організувати систему соціальних виплат по безробіттю в регіонах залежно від їх структурних особливостей, економічних потреб та наявних ресурсів.

Якщо аналізувати американський досвід функціонування соціального забезпечення, можна стверджувати, що він реалізується у низці окремих програм, орієнтованих на різні категорії населення. Головною перевагою таких програм є їх комплексний характер, що, окрім звичайної фінансової підтримки незахищених верств населення, сприяє досягненню важливих соціальних цілей та стимулює активний розвиток індивідуальної підприємницької діяльності.

Парадоксально, що країна, яка є зразком реалізації ефективного механізму ринкової економіки, має настільки розгалужену й комплексну систему соціального забезпечення. Втім, це свідчить про те, що розвинуті держави світу з високим рівнем економічної свободи в процесі реалізації соціальної функції використовують не директивні методи управління, а еволюційні точкові засоби розв'язання проблеми, паралельно досягаючи інших економічних цілей.

Практична цінність проведеного дослідження полягає в реалізації методів, принципів та програм розвитку соціальної політики, котрі несуть практичні ідеї для застосування в українській практиці. Це дасть змогу збагатити інструментарій наявної соціальної політики держави, забезпечивши поступове зниження рівня безробіття, інтеграцію малозабезпечених та соціально незахищених верств населення у вітчизняний економічний простір, сприятиме пожвавленню індивідуальної економічної активності та формуванню економічно свідомого населення.

Таблиця 1

Граничний розмір доходу для отримання податкового кредиту залежно від складу сім'ї

Статус платника податку	Кількість дітей, що дає право на податковий кредит			
	жодного	один	двоє	три або більше
Не перебуває у шлюбі, вдова, вдівець	\$15,270	\$40,320	\$45,802	\$49,194
Перебуває в шлюбі і подає податкову декларацію спільно з чоловіком (дружиною)	\$20,950	\$46,010	\$51,492	\$54,884

Джерело: [8]

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Безробіття населення (за методологією МОП) за статтю, типом місцевості та віковими групами / Державна служба статистики. 2018. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/rp/eans/bnsmv2018_u.xls (дата звернення: 03.05.2019).
2. Про затвердження бюджету Пенсійного фонду України на 2019 рік : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 січня 2019 року № 14 / Кабінет Міністрів України. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zaetu-pensijnogo-fondu-ukrayini-na-2019-rik> (дата звернення: 03.05.2019).
3. Григораш Г. та ін. Системи соціального страхування зарубіжних країн : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2008.
4. Check eligibility for unemployment benefits. *Commonwealth of Massachusetts*. 2019. URL: <https://www.mass.gov/service-details/check-eligibility-for-unemployment-benefits> (дата звернення: 03.05.2019).
5. 2019 Maximum Weekly Unemployment Benefits By State. *Saving to Invest*. 2019. URL: <https://www.savingtoinvest.com/maximum-weekly-unemployment-benefits-by-state> (дата звернення: 03.05.2019).
6. Labor Force Statistics from the Current Population Survey. *U.S. Bureau of Labor Statistics*. 2019. URL: <https://data.bls.gov/timeseries/lms14000000> (дата звернення: 03.05.2019).
7. Supportive Housing. Supportive Housing Loan Program. *New York City Department of Housing Preservation and Development*. URL: <https://www1.nyc.gov/site/hpd/developers/supportive-housing.page> (дата звернення: 03.05.2019).
8. Имею ли я право на налоговый зачет за заработанный доход (EITC)? *IRS*. URL: <https://www.irs.gov/ru/credits-deductions/individuals/earned-income-tax-credit/do-i-qualify-for-earned-income-tax-credit-eitc> (дата звернення: 03.05.2019).

REFERENCES:

1. (2018) Bezrobittja naselennja (za metodologhi-jeju MOP) za stattju, typom miscevosti ta vikovymy ghrupamy [Unemployed population, by age group, sex

and place of residence]. *Derzhavna sluzhba statystyky* [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/rp/eans/bnsmv2018_u.xls (accessed: 03 May 2019).

2. Pro zatverdzhennja bjudzhetu Pensijnogho fondu Ukrajiny na 2019 rik: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrajiny vid 16 sichnja 2019 roku № 14 /Kabinet Ministriv Ukrajiny [The budget of the Pension Fund of Ukraine for 2019: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated January 16, 2019 No. 14 / Cabinet of Ministers of Ukraine]. *Uрядovij portal* [Government portal]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zaetu-pensijnogo-fondu-ukrayini-na-2019-rik> (accessed: 03 May 2019).

3. Ghryghorash Gh., Ghryghorash T., Olijnyk V., Subachov I. (2008) *Systemy socialjnojgo strakhuvanja zarubizhnykh krajn : navch.posib*. [Social insurance systems of foreign countries : textbook]. Kyjiv : Centr uchbovoho literatury (in Ukrainian).

4. Check eligibility for unemployment benefits. *Commonwealth of Massachusetts* (2019). Available at: <https://www.mass.gov/service-details/check-eligibility-for-unemployment-benefits> (accessed: 03 May 2019).

5. 2019 Maximum Weekly Unemployment Benefits By State. *Saving to Invest* (2019). Available at: <https://www.savingtoinvest.com/maximum-weekly-unemployment-benefits-by-state> (accessed: 03 May 2019).

6. Labor Force Statistics from the Current Population Survey. *U.S. Bureau of Labor Statistics*. (2019). Available at: <https://data.bls.gov/timeseries/lms14000000> (accessed: 03 May 2019).

7. Supportive Housing. Supportive Housing Loan Program. *New York City Department of Housing Preservation and Development*. Available at: <https://www1.nyc.gov/site/hpd/developers/supportive-housing.page> (accessed: 03 May 2019).

8. Imeyu li ya pravo na nalogovyy zachet za zarabotanny dokhod (EITC)? [Do I qualify for earned income tax credit (EITC)?]. *IRS*. Available at: <https://www.irs.gov/ru/credits-deductions/individuals/earned-income-tax-credit/do-i-qualify-for-earned-income-tax-credit-eitc> (accessed: 03 May 2019).

Boichuk NatalkaSenior Instructor of the Department of Economics of Entrepreneurship
National Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"**Solosich Oleksandr**

Student

National Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"**ORGANIZATION OF THE SYSTEM OF SOCIAL INSURANCE
AND SOCIAL SECURITY IN THE AMERICAN ECONOMIC**

The purpose of the article. Possibilities and efficiency of realization of the aggregate potential of the national economy are formed under the influence of modern tendencies of development of the global economic system. The domestic social security system is based on a combination of outdated principles and approaches that affect the state's dysfunctionality in addressing a number of social issues. In the conditions of a tense socio-economic situation in Ukraine, the use of effective foreign experience in the social insurance and social security system is promising.

It is important to study foreign experience in organizing social insurance and security, their possible integration into domestic economic environment in order to solve the problems of realizing social functions of the state, reduce the negative impact of crisis phenomena on the welfare of the population and to avoid the growth of social tension, solve the problems of usage of available resources.

Results. The study examines the US experience in the social insurance and social security system. American experience has a number of approaches, principles and development programs that have practical ideas for implementing social policy in Ukrainian practice. The model of the American pension system combines elements of the Ukrainian system and progressive components that are characteristic of innovative economies with a developed financial market. Such combination will allow in evolutionary way move away from the existing elements of the post-socialist heritage in the structure of the Ukrainian state machinery to the modern market system. The American system of social insurance against unemployment proves that the decentralization of powers in this area allows to efficiently organizing the system of social payments for unemployment in the regions, which depend on their structural features, economic needs and resources' availability. The effectiveness of the American system of social insurance against unemployment and other social programs is proven by positive dynamics of reducing unemployment in the country.

Analyzing the American experience of the functioning of social security, it can be affirmed that it is implemented in a number of individual programs, which target different layers of population. The main advantage of such programs is their complex nature, which, in addition to the usual financial support, also contributes to the achievement of important social goals and stimulates the active development of individual entrepreneurial activity.

The United States represents a model of implementing an effective market economy mechanism, which has an extensive and comprehensive social security system. This shows that developed countries with a high level of economic freedom in the process of implementing the social function use not only policy-based methods of management, but also evolutionary point solutions to the problem while achieving other economic goals.

Practical implications. The practical value of the research is to put approaches, principles and programs of social policy development into practice, which have practical ideas for application in Ukrainian reality. This will enrich the tools of the existing state social policy; ensure gradual reduction of unemployment, integration of low-income and socially vulnerable segments of the population into the domestic economic space, will promote the revitalization of individual economic activity and the formation of economically conscious population.

Value/originality. The study and implementation of foreign experience in organizing the system of social insurance and social security provides an opportunity for its integration into the domestic economic environment, which will have a positive effect: in stimulation individual initiative to ensure its own welfare with a guaranteed amount of social benefits, financial support of the population and achievement of important social goals.